

Norges lyder: Stabbursklokker og storbykakofoni 1700-2000

Frank Meyer

Norsk Lydarkivkonferanse
Rockheim
Trondheim, 22. oktober 2018

FRANK MEYER (RED.)

Norges lyder:

Stabbursklokker og storbykakofoni

**F. Meyer (red.), *Norges lyder*
Stabbursklokker og
storbykakofoni, Oslo 2018,
164 s.**

ISBN 978-82-8186-004-9

Bestilling:

arnekjeldstadli@gmail.com

Forandringer i norske *soundscapes* eller lydlandskap, ca. 1700-2000

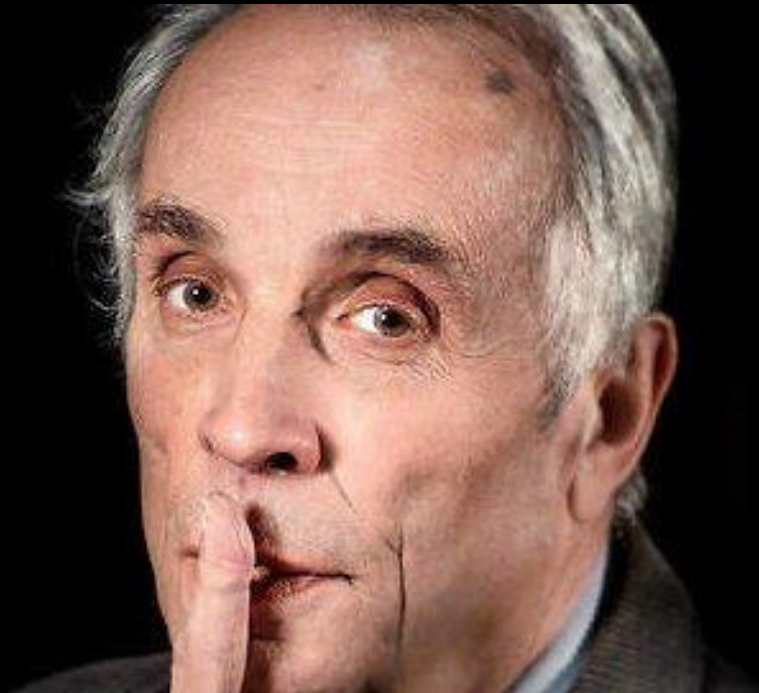
- Den første boka om norsk lydhistorie
- Ikke noe oppslagsverk om norske lyder – *case studies* som forhåpentlig vil inspirere til mer forskning
- Eksempler på ulike typer *soundscapes* i Norge
- Lyd er kjønnnet – har en kjønnsdimensjon
- Lyd, makt og sosial distinksjon

1. Før-industrielle *soundscales*: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

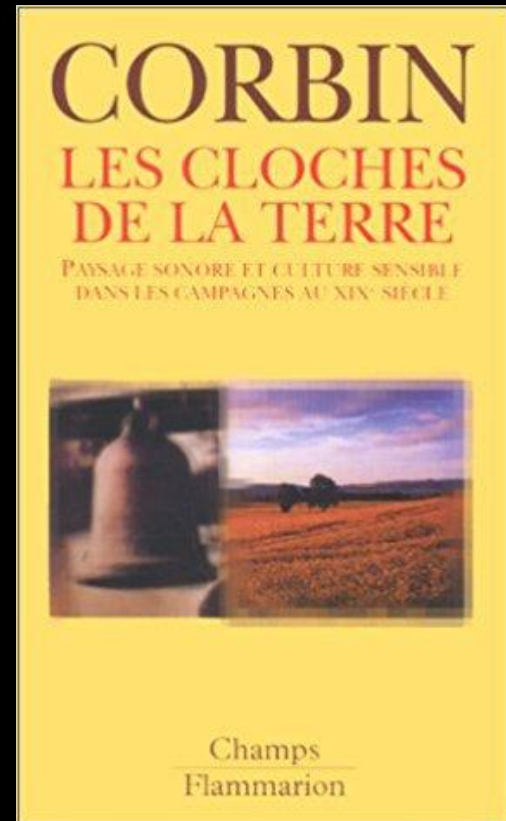
- Hva var det bønder, gårdsarbeidere og budeier hørte?
- Hedmark – 1800-tallet

1. Før-industrielle *soundscapes*: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

Alain Corbin. Foto: Ukjent. Le Point, 4.7.2016.

1. Før-industrielle *soundscales*: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

1. Før-industrielle *soundscape*s: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

1. Før-industrielle *soundscapes*: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

Budeie og melkeku. Foto: Ole Hansen Løken. Domkirkeodden.

1. Før-industrielle *soundscales*: Gårdsklokker og dyrebjeller i Sørøst-Norge

Hesten Borken med hestebjelle. Foto: Ukjent. Finnmark Fylkesbibliotek.

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet

- introduksjon av teknologi
- industrialisering og maskinisering
- urbanisering

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Narvik

Foto: Victoriahavn 1897: Brændmo/ Museum Nord

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Narvik

Foto: Ukjent / Museum Nord.

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Narvik

Photo: Narvik kommunale fotosamling/Museum Nord, Ofoten museum

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Narvik

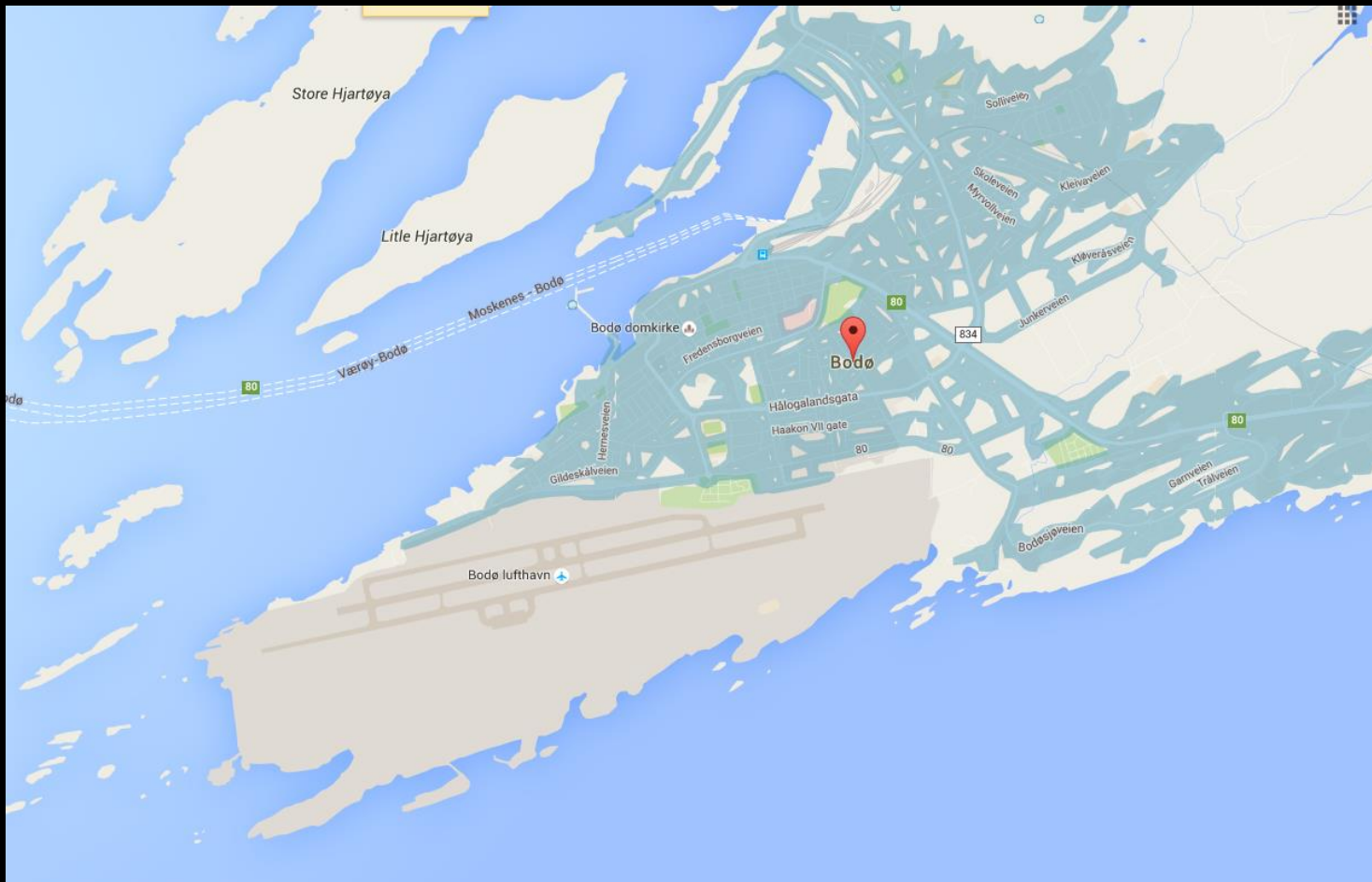
Aas, Steinar 2001: *Narviks historie*, bd. 1. *Byen, banen og bolaget*. Narvik.

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Bodø

Foto: Ukjent/ http://denforsvunnebygda.net/gnr34bnr1_valen.html

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Bodø

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Bodø

Foto: Ukjent/Norsk luftfartsmuseum.

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Bodø

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Oslo – foreninger mot støy

Emily Thompsen. Foto: Paul Body

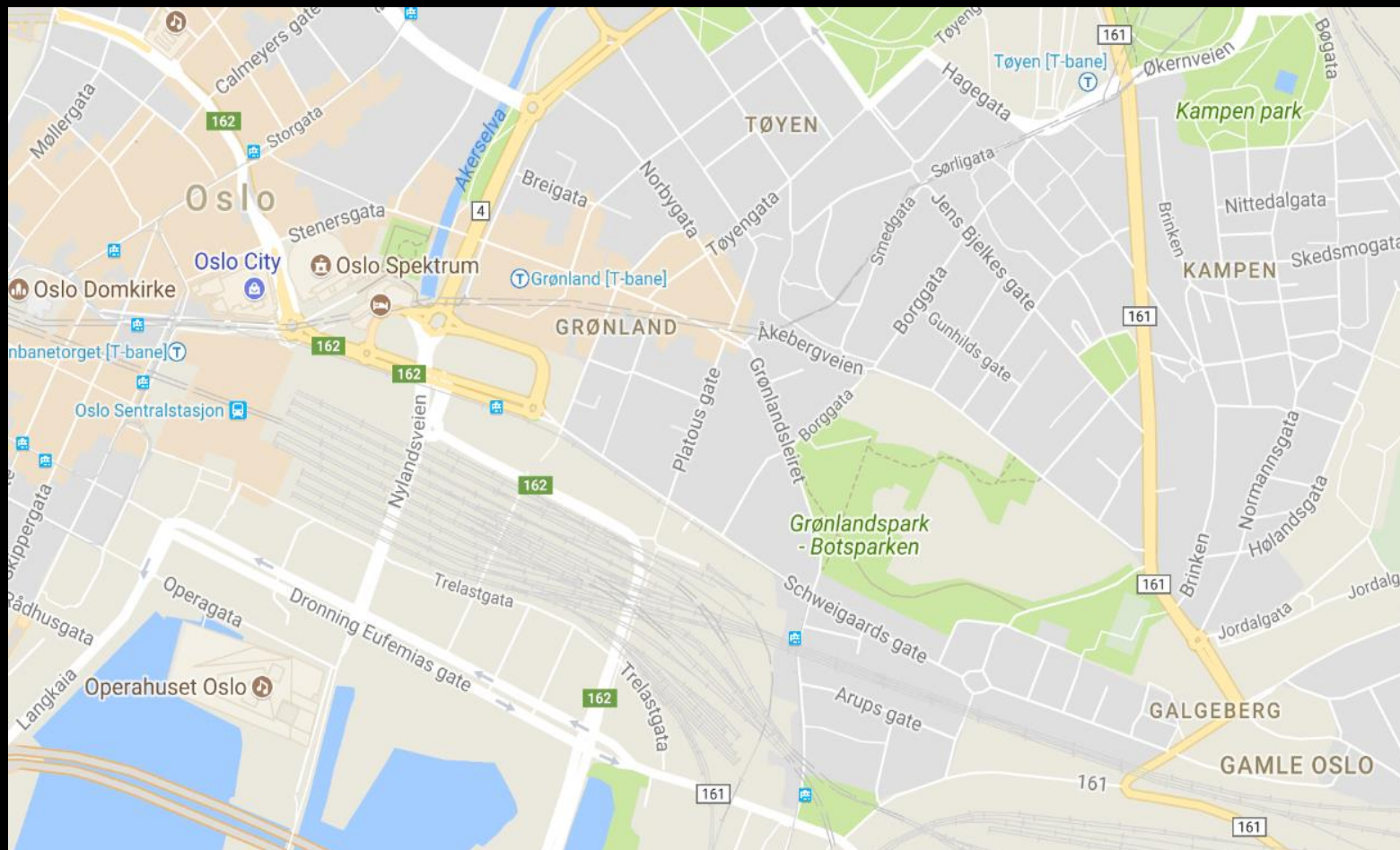

Karin Bejsterveld: Foto: Rein de Wilde.

2. Fra det før-industrielle til det industrielle samfunnet: Oslo – foreninger mot støy

- 1914-20: Filantroper
- 1930-40: Ingeniører og tekniske eksperter
- 1970-80: Miljøaktivister

3. Det post-industrielle samfunnet – superdiversitet i Grønland, Oslo

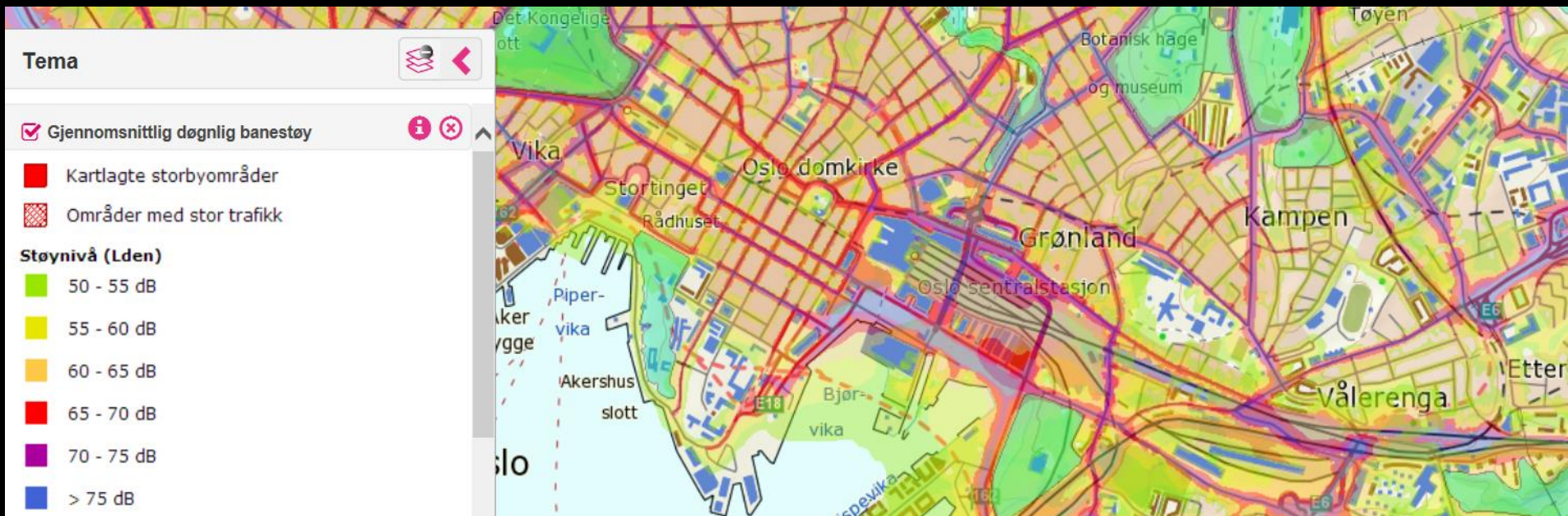

3. Det post-industrielle samfunnet – superdiversitet i Grønland, Oslo

Foto: Ukjent/Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.

3. Det post-industrielle samfunnet – superdiversitet i Grønland, Oslo

3. Det post-industrielle samfunnet – superdiversitet i Grønland, Oslo

Foto: Heiko Junge/NTB Scanpix.

Lyd og kjønn – lyd og det sosiale kjønn

- Akustiske opplevelser er ofte kjønnnet og varierer for menn og kvinner
- Opplevelsen av mannlige og kvinnelige stemmer varierer mellom ulike kulturer
- Lyd definerer menns og kvinners posisjon i tid, rom og det sosiale rommet henholdsvis
- Lyd bidrar til å lære kjønnsroller, for eksempel kunnskap om å lage lyd på riktig vis

Lyd og kjønn – lyd og det sosiale kjønn

Foto: Rigmor Dahl Delphin.
Oslo Museum.

Foto: Sigurd Bernard Røisli. Mjøsmuseet

Lyd og kjønn – lyd og det sosiale kjønn

- Kunnskap om lyd er et verktøy for å utøve kjønnsmyndighet
- Tilsynelatende tar myndighetene lyd på mannsdominerte arbeidsplasser mer seriøst enn lyd på kvinnedominerte arbeidsplasser (for eksempel støy i en gruve vs. støy i en barnehage)

Lyd og kjønn – lyd og det sosiale kjønn

Golvklokke og radio i salongen hos herr og fru Berg, Trondheim 1934. Foto: Schrøder /Sverresborg/MIST

Lyd, makt og distinksjon

- Lyd brukes som et middel for å uttrykke og utøve makt i samfunnet
- «Prangende forbruk» («conspicuous consumption», Th. Veblen, jf. P. Bourdieu) av akustiske apparater

Lyd, makt og distinksjon

Spilleur, signert Gabriel Leekey,
London (ca. 1755–1778). Foto: Mats
Krouthén. Ringve Musikkmuseum.

Lyd, makt og distinksjon

- Lyd brukes som et middel for å uttrykke og utøve makt i samfunnet
- «Prangende forbruk» («conspicuous consumption», Th. Veblen, jf. P. Bourdieu) av akustiske apparater
- Kunnskap om lyd er et middel for å utøve makt: for eksempel korrekt klokkeringing; korrekt og feil lyd av maskiner

Hvorfor lydhistorie?

- Det er et forsømt område innenfor historiefaget – lydhistorie vil gi oss et mer fullstendig bilde av fortidas livsverdener
- Underholdning
- Lydhistorie handler om materialitet (lydbølger, kroppens fysiske mottaker-apparat i øret), i tillegg til kulturelle fortolkninger og vaner (menings-konstruksjoner), det vil si at lydhistorie kan bidra til en ny, materialistisk type kulturhistorie.

Takk for oppmerksomheten!

Ta kontakt!